

flæring om, at de slet ikke kunde gaae ind paa det; men det ærede Medlem vil dog erindre, at de Mænd, som før deres eget Vedkommende havde bidraget Alt, hvad de som Medlemmer af Thinget kunde, for at bringe Loven til det Standpunkt, hvortil den var naaet, og da navnlig det ærede Medlem, der pleier at sidde i min Nærhed, men som nu er Cultusminister (Hall), sagde, at med to Forandringer i mit Lovforslag kunde han af sit fulde Hjerte stemme for dets Vedtagelse. (Se der i'ss'en: Ja, de to Forandringer, han ønskede, angik netop Kjøernen i Lovforslaget!) Det ærede Medlem omtalte mit Lovforslag som et saadant, at Landsthinget, hvis det skulde være gaaet igjennem, maatte have omstrevet det og gjort det til et heelt andet. Det er altsaa ikke sandt eller rigtigt, at der blev sagt noget Saadant her i Thinget, men, hvad der blev sagt, var, at naar de 20 Aars Fæstevang faldt bort, og en Trediedeel forandrede til en Fjerdedeel, kunde man tage Loven, som den var. Dette er imidlertid ikke at omarbejde hele Loven, det er ikke at bringe et nyt Grundlag ind i den; vel var det to væsentlige Punkter, men det var ikke de to eneste, hvorpaa Lovforslaget hvilede. Og naar saa det ærede Medlem taler om, hvorledes Loven blev behandlet i det andet Thing, saa har han ganske rigtig sagt, at dersom man der havde indladt sig paa at behandle den — Thinget kunde have gjort, hvilke Forandringer det vilde i den — saa havde man seet, at man vilde gaae ind paa at underhandle; men det, jeg holdt mig til igaar, og som nødte mig til at tage Sagen paa en anden Maade, var, at man slet ikke der gik ind paa Sagen. Naar nu dette er Tilfældet, saa maa det ærede Medlem slet ikke komme her og sige, at det er vor Skyld, at vi ikke bleve enige; tværtimod, Skylden for, at vi ikke bleve enige, ligger ligesaameget til den anden Side. Vi sige ikke, at vi hverken kunne eller ville, men vi sige, at vi gjerne ville, naar vi kunne. Dette med Hensyn til det ærede Medlem. — Inden jeg gaaer over til nærmere at omtale Hoveddelen af det Foredrag, vi hørte af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Bregendahl), skal jeg komme tilbage til et eneste

underordnet Spørgsmaal, idet det ærede Medlem ogsaa idag gjentog, hvad der igaar blev udtalt af flere Talere, uden at jeg erindre eller fik Leilighed til igaar at udtale mig om dette Punkt. Det blev sagt af det ærede Medlem, at de 4 første Paragraphers Vedtagelse her som Lov vilde bevirke, at Salget af Fæstegodsjet standsede. Det er dette, jeg vil gjøre opmærksom paa, da det meer end noget Andet viser, at vore Bestræbelser ere fuldt og vel begrundede; thi foruden at man vil opretholde den Ret, der er givet i Loven af 1861, og som gaaer ud paa, at hver tiende Gaard kan inddrages med samme Frihed som Hovedgaardsjord, naar 9 Gaarde ere solgte, ville Godseierne have Veien holdt aaben til at kunne tage store og værdifulde Stykker bort fra Fæstegaardene; man vil aabne sig Veie til at indtage en heel Deel af den Jord, der er fæstet undergivet, og udlægge den som Huuslodder. Dette vil man forbeholde sig ved Siden af det Andet, og man siger ligefrem, at naar det bliver os nægtet at tage Stykker fra enhver af de andre Gaarde, saa vil man ikke sælge. Men dette er netop det bedste Bevist for, at vi ere paa den rette Veie, naar vi søge at faae dette standsat, saaledes at Fæstejorden ikke fuldstændigt forsvinder og bliver til Veie- eller Huusmandsjord, istedetfor det, den skal være; saalænge vi ikke faae en rejsfærdig Udløsning til begge Sider, skal Jorden være Bondejord, men den skal hverken benyttes af en usjel Dagleierbefolkning eller gaae til en Forøgelse af Herregaardene. Denne Indvending viser netop saa klart, at man foruden den 10de Gaard, som man kan fikke sig, vil bestære enhver som helst af de andre Gaarde for ogsaa at vinde Noget paa denne Maade.

Seg skal nu gaae over til kortelig at yttre mig om, hvad det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Bregendahl) hovedsagelig anførte. Han begyndte med at beklage, at, dersom han havde forstaaet mig rigtigt igaar, saa havde det været min Mening at ville opgave Forsøget paa ad den Veie, hvorpaa dette Lovforslag er kommet ind, at fremme Selveiendom. Seg veed ikke, hvorfra det ærede Medlem har faaet denne Mening, jeg troer